

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Małgorzata Gromadzka

Warszawa, 03 kwietnia 2026 r.
znak sprawy: RRE.wpr.711.5.2026

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: pisma KRIR/MR/173/2026

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo dot. kontraktacji buraków cukrowych, premii wypłacanych producentom mleka oraz pozycji rolnika w łańcuchu dostaw, proszę przyjąć następujące wyjaśnienia i informacje.

Resort rolnictwa na bieżąco monitoruje sytuację na poszczególnych rynkach produktów rolnych, w tym na rynku buraka cukrowego oraz rynku mleka oraz podejmuje odpowiednie działania, zarówno na gruncie krajowym jak i unijnym.

Od ostatniej reformy na rynku cukru (tj. od 1.10.2017 r.) do roku 2024 w Polsce systematycznie rosła powierzchnia uprawy buraka cukrowego (wyjątek stanowił sezon 2022/23). W 2024 r. była ona rekordowa i wyniosła 274,3 tys. ha (+3,2% r/r). Jednak trwające od II połowy 2023 r. spadki cen cukru na rynkach światowych przekładają się na spadki cen buraków kontraktowych, a tym samym opłacalności ich uprawy i powodują zmniejszanie powierzchni zasiewów. W 2025 r. areał uprawy buraka cukrowego w Polsce spadł do poziomu ok. 258,4 tys. ha (-6% r/r).

Aktualna sytuacja na rynku cukru powoduje konieczność dostosowania wielkości kontraktacji do poziomu popytu na cukier i sytuacji cenowej. Utrzymywanie zbyt wysokiej kontraktacji w warunkach ograniczonego zapotrzebowania prowadzi do zwiększenia nadpodaży cukru, co w konsekwencji może skutkować pogorszeniem opłacalności uprawy dla plantatorów w kolejnych latach. Zmniejszanie kontraktacji

buraków cukrowych jest trendem obserwowanym obecnie w większości krajów UE.

Firmy zmniejszają ilość zakontraktowanego buraka cukrowego, aby ograniczyć nadwyżki i ustabilizować ceny, co automatycznie prowadzi do niższej produkcji cukru w kolejnym sezonie. Na decyzje cukrowni wpływają także rosnące koszty produkcji. Ograniczenie i dostosowanie poziomu kontraktacji buraków cukrowych do aktualnych warunków rynkowych na rynku cukru jest więc mechanizmem pozwalającym producentom cukru modyfikować poziom produkcji cukru zgodnie z aktualnymi potrzebami rynku i konsumentów, utrzymywać rentowność i reagować na zmieniające się warunki gospodarcze.

Po zniesieniu w 2015 r. w UE systemu kwotowania, produkcja mleka w Polsce systematycznie rośnie. Według wstępnych danych w 2025 r. osiągnęła rekordowy poziom blisko 16 mln ton. W związku ze wzrostem podaży mleka obserwowanym na najważniejszych rynkach światowych, po wielu miesiącach wzrostów, unijne ceny zbytu przetworów mlecznych, znajdują się od września 2025 r. w fazie głębszej korekty. Nie bez znaczenia dla zachowań rynku jest również dochodzenie antysubsydyjne Chińskiej Republiki Ludowej w odniesieniu do niektórych importowanych produktów mlecznych pochodzących z Unii Europejskiej. W związku z tym, rynek mleka w Polsce w 2026 roku znajduje się pod silną presją nadpodaży, spadających cen, rosnących kosztów i niepewności handlowej. Polska, mimo wysokiej dynamiki produkcji, jest pod wpływem globalnych trendów. W styczniu 2026 r. średnia cena skupu mleka surowego wyniosła 190,6 zł/100kg i w porównaniu do grudnia ub.r. spadła o 5,1%. Była też o 16,6% niższa niż rok wcześniej. Masło w blokach w okresie 09-15.03.2026 r. kosztowało średnio 17,5 zł/kg. W porównaniu t/t jego cena wzrosła o 3,3%, w stosunku r/r produkt ten był tańszy o blisko 40%. W drugim tygodniu marca 2026 r. obserwowano znaczny wzrost ceny masła konfekcjonowanego podyktowany realizacją zamówień w wyższej cenie. Masło konfekcjonowane kosztowało 20,3 zł/kg. W porównaniu t/t jego cena wzrosła o 11,6%, była jednak o blisko 35% niższa r/r. Mleko odtłuszczone w proszku (OMP) w okresie 06-15.03.2026 r. kosztowało średnio 10,3 zł/kg. W porównaniu t/t jego cena nie uległa zmianie, jednocześnie OMP było tańsze o 8,8% r/r.

Biorąc pod uwagę trudną sytuację na tym rynku, ewentualne redukcje premii wypłacanych producentom mleka przez mleczarnie mogą być kolejnym działaniem rozkładania skutków dekoniunktury na ogniwa łańcucha dostaw.

Istotny wpływ na zachowania rynku mają notowania na giełdzie Global Dairy Trade. W ostatnich miesiącach 2025 r. na tej giełdzie notowania transakcji terminowych (mleko w proszku i masło) zniżkowały. Sytuacja uległa zmianie podczas wszystkich tegorocznych sesji, indeks wzrósł odpowiednio o +6,3; +1,5; +6,7 +3,6%; +5,7% oraz 0,1%. Powyższa sytuacja może być zwiastunem stabilizacji sytuacji cenowej.

Ponadto należy zauważyć, że Polska jest jednym z pierwszych państw UE, które wprowadziło kompleksowe rozwiązania legislacyjne mające na celu wzmocnienie pozycji producentów rolnych względem firm handlowych i przetwórczych oraz poprawę relacji w łańcuchu dostaw produktów rolno-spożywczych poprzez:

- wprowadzenie w 2015 r., ustawą o organizacji rynków rolnych, obowiązku zawarcia pisemnej umowy pomiędzy producentem produktów rolnych a pierwszym nabywcą;
- przyjęcie w grudniu 2016 r. ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, a następnie przyjęcie w 2021 r. nowej ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, która wdraża unijną dyrektywę 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych [Dyrektywa UTP].

W obowiązującej od 2021 r. ustawie zdefiniowano 16 nieuczciwych praktyk handlowych, w tym 10 bezwzględnie zakazanych. Organem wyznaczonym do egzekwowania przepisów prawa w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw produktów rolno-spożywczych jest Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Należy podkreślić, że przepisy ustawy umożliwiają przeprowadzanie postępowania przez Prezesa UOKiK nie tylko w przypadku stosowania nieuczciwych praktyk wskazanych wprost w ustawie, ale również w sytuacjach, gdy zidentyfikowana praktyka mająca znamiona wykorzystywania przewagi kontraktowej jest sprzeczna

z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo narusza taki interes.

Dodatkowo jeśli przetwórcy/odbiorcy wykorzystując swoją pozycję negocjacyjną oferują niekorzystne dla dostawcy ceny zakupu, wywierają nacisk na poziom cen lub narzucają niekorzystne treści umowy to może to być uznane za praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową. Taką sytuację można zgłosić do zbadania przez UOKiK. Może to zrobić każdy kto posiada wiedzę na temat nieuczciwych praktyk, nie tylko dostawca lub nabywca produktów rolnych i spożywczych. Takie zawiadomienie można zgłosić anonimowo poprzez zakładkę na stronie internetowej UOKiK (<https://ankieta.uokik.gov.pl/formularz-przewaga-kontraktowa>).

Dane zawarte w zawiadomieniu podlegają ochronie i nie są ujawniane na żadnym etapie postępowania, chyba że zawiadamiający wyraźnie się na to zgodzi.

Podczas polskiej prezydencji w Radzie w I poł. 2025 r. Polska przewodniczyła intensywnym pracom nad pakietem dwóch rozporządzeń, opublikowanym przez Komisję 10 grudnia 2024 r.:

- projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do poprawy pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności, oraz
- projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie współpracy między organami egzekwowania prawa odpowiedzialnymi za egzekwowanie dyrektywy (UE) 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych.

Powyższe przepisy zostały przyjęte przez Radę ds. Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych na posiedzeniu w dniach 5-6 marca 2026 r. Po przyjęciu aktu prawnego nowe zasady będą miały zastosowanie 18 miesięcy po ich opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym UE.

Obecna rewizja dyrektywy 2019/633 stwarza przestrzeń do dyskusji nad ujednoczeniem katalogu nieuczciwych praktyk bez dokonywania ich podziału na „czarne” i „szare”, jak i jego rozszerzeniem oraz uwzględnieniem w przepisach dyrektywy nowych podmiotów, które pojawiły się na rynku – sojuszy zakupowych. Dyrektywa powinna umożliwiać egzekwowanie zakazów stosowania nieuczciwych

praktyk również w przypadku innych podmiotów niż nabywcy – np. grupy/sojusze zakupowe (które formalnie nie kupują produktów) czy też podmioty trzecie, które we współpracy z nabywcą lub na jego rzecz negocjują umowy lub żądają od dostawcy określonych nieuzasadnionych opłat bądź narzucają zakup produktów lub usług niezwiązanych z dostawą towarów danego dostawcy. Przedstawienie wniosku legislacyjnego przez Komisję jest zaplanowane pod koniec roku.

Z wyrazami szacunku

Małgorzata Gromadzka

/podpisano elektronicznie/